# A csÃ¡szÃ¡ri Ã©s kirÃ¡lyi flotta kakukktojÃ¡sa: az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³

HozzÃ¡adta: olaf
2005. oktÃ³ber 01. Szombat 13:44

Â A Curie tengeralattjÃ¡rÃ³CurieÂ U14KÃ©szÃ-tettÃ©k:Arsenal du Mourillon, ToulonGerincfektetÃ©s:1907.VÃ-zrebocsÃ¡tÃ¡s:19
07. 18SzolgÃ¡latba Ã¡llÃ-tÃ¡s:1913. 02. 07.1915.HosszÃºsÃ¡ga:52,1 mSzÃ©lessÃ©ge:5,4 mMerÃ¼lÃ©si mÃ©lysÃ©ge:3,1
mVÃ-zkiszorÃ-tÃ¡sa:407 t / 554 t425/554 tMeghajtÃ¡s:2 db 6 hengeres Diesel kotor, 3 db villany motor. 2
hajÃ³csavarSebessÃ©ge:13 / 8 csHatÃ³tÃ¡volsÃ¡g:6000 tmf/ 5 cs felszÃ-nen150 tmf/ 2 cs vÃ-z alattMaximÃ¡lis merÃ¼lÃ©si
mÃ©lysÃ©g60 mFegyverzeteTorpedÃ³vetQ csÃ¶vek7 db 45 cm-es torpedÃ³ vetQcsQ ( 5 elQl, 2 hÃ¡tul) GyorstÃ¼zelQk1 db
3,7 cm-es gytÃ¡1 db 4,7 cm-es gytÃ¡1 db 8,8 cm-es Ã¡1 db 0,8 cm-es gpLegÃ©nysÃ©ge24+4 fQ

Hadmqveletei az I. vilÃ¡ghÃ¡borÃº alatt

A francia haditengerÃ©szet a osztÃ¡lyÃº CURIE tengeralattjÃ¡rÃ³val 1914 mÃ¡jusÃ¡ban tÃ¡madÃ¡st kÃ-sÃ©relt meg a pÃ³lai
hadikikÃ¶tQ ellen. Ezzel a hadmqvelettel kezdQdÃ¶tt az osztrÃ¡k-magyar haditengerÃ©szet U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³jÃ¡nak
tÃ¶rtÃ©nete.

A tengeralattjÃ¡rÃ³t 1914 december elejÃ©n a JULES MICHEL-t pÃ¡ncÃ©los cirkÃ¡lÃ³ vontatta MÃ¡ltÃ¡tÃ³l a Pelagossa-
szigetekig. Innen sajÃ¡t motorjaira tÃ¡maszkodva hajÃ³zott a pÃ³lai hadikikÃ¶tQhÃ¶z. MÃ¡snap a kikÃ¶tQ vÃ©dQzÃ¡rait
prÃ³bÃ¡lta kifÃ¼rkÃ©szni. 20-Ã¡n hajnalban behatolt a kikÃ¶tQbe, azonban irÃ¡nytqje meghibÃ¡sodÃ¡sa miatt kÃ©slekedni
kÃ©nyszerÃ¼lt. Kb. 11.30-kor jutott Ã¡t az elsQ aknazÃ¡ron, azonban egy Ã³ra mÃºlva a mÃ¡sodik vÃ©dQzÃ¡rba
belegabalyodott Ã©s az foglyul ejtette. A CURIE kapitÃ¡nya John Joseph Gabriel O'Bryen sorhajÃ³hadnagy mindent
megprÃ³bÃ¡lt a hajÃ³ja kiszabadÃ-tÃ¡sa vÃ©gett. A vÃ©dQzÃ¡ron vergQdQ naszÃ¡dot dÃ©lutÃ¡n 16.15-kor fedezte fel a TB 63T
torpedÃ³naszÃ¡d, Ã©s az akkor befutÃ³ SATELIT torpedÃ³ hajÃ³val lQni kezdte a vergQdQ CURIE-t. Hamarosan a hajÃ³k
nagy rÃ©sze, valamint a parti erQd is lQni kezdte a tengeralattjÃ¡rÃ³ helyÃ©t. A naszÃ¡d 17-Ã³rakor felemelkedett Ã©s
legÃ©nysÃ©ge elhagyta a sÃ¼llyedQ CURIET.

A kiemelÃ©si munkÃ¡latok szinte azonnal megkezdQdtek. 1915 jÃºliusÃ¡ban tette meg elsQ ÃºtjÃ¡t, azonban motorjai
meghibÃ¡sodtak. OktÃ³ber 14-Ã©n a parancsnoka lovag Georg von Trapp sorhajÃ³hadnagy lett. Novemberben Ã©s
decemberben az AlbÃ¡n vizeken cirkÃ¡lt.

A Curie kiemelÃ©si munkÃ¡latai

1916 JanuÃ¡r 3-Ã¡n az OtrantÃ³i-szoros felÃ© indult. MÃ¡snap mÃ¡r Korfu elQtt hajÃ³zott, ahol egy ellensÃ©ges repÃ¼lQ lepte
meg. A repÃ¼lQ azonban nem tÃ¡madott, mivel francia hajÃ³nak vÃ©lte az U 14-et, a naszÃ¡d legÃ©nysÃ©ge hatalmas
lÃ©lekjelenlÃ©trQl tett bizonysÃ¡got, mivel a rÃ¡juk repÃ¼lQgÃ©pnek integettek, hogy megtÃ©vesszÃ©k azt. A JÃ³n tengerrQl
indult visszafelÃ©, hogy a Mati folyÃ³ torkolatÃ¡nÃ¡l felvegyen nÃ©hÃ¡ny albÃ¡n Ã¼gynÃ¶kÃ¶t. JanuÃ¡r 8-Ã¡n az U 11 majdnem
megtorpedÃ³zta, mivel francia testvÃ©rhajÃ³itÃ³l csak a kormÃ¡nylapÃ¡tjÃ¡ra festett hullÃ¡mvonal kÃ¼lÃ¶nbÃ¶ztette meg.
DÃ©lutÃ¡n futott be a cattarÃ³i tÃ¡maszpontra egy villanymotor hajtotta, a tÃ¶bbi meghibÃ¡sodott, valamint a kormÃ¡nnyal is
gondok voltak, ezÃ©rt javÃ-tÃ¡s alÃ¡ kerÃ¼lt.  Az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³ toronyÃ¡tÃ©pÃ-tÃ©s elQtt.

A javÃ-tÃ¡sok elkÃ©szÃ¼lte utÃ¡n januÃ¡r 18-Ã¡n futott ki Ãºjabb bevetÃ©sre. Az QrjÃ¡rat balszerencsÃ©sre sikeredett. 20-Ã¡n
BasenotÃ³l nyugatra elhibÃ¡zott egy torpedÃ³naszÃ¡dot, Ã©s egy gQzÃ¶st. MÃ¡snap egy olasz torpedÃ³naszÃ¡dot tÃ¡madott.
Az olasz hajÃ³ azonban Ã©szrevette, Ã©s vÃ-zibombÃ¡ival megrongÃ¡lta a naszÃ¡d csak nehezen tudott makacs Ã¼ldÃ¶zQje
elQl elmenekÃ¼lni. CattarÃ³ba 22-Ã©n Ã©rkezett vissza.

FebruÃ¡r 6-Ã¡n az U 4 tengeralattjÃ¡rÃ³val indult kÃ¶zÃ¶s QrjÃ¡ratra az OtrantÃ³i-szorosba. Ez volt az osztrÃ¡k-magyar
tengeralattjÃ¡rÃ³k elsQ Ã©s egyben utolsÃ³ kÃ¶telÃ©kben vÃ©grehajtott hadmqvelete. CÃ©ljuk a megvert szerb csapatok
evakuÃ¡lÃ¡sÃ¡t zavarjÃ¡k DuzzarÃ³nÃ¡l. Az akciÃ³ 9-Ã©n Ã©r vÃ©get amikor a kÃ©t naszÃ¡d horgonyt vet a tÃ¡maszpontjukon.
hadmqvelet sorÃ¡n nem sikerÃ¼lt egyetlen hajÃ³t sem elsÃ¼llyesteniÃ¼k. A tÃ¡maszpontrÃ³l az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³t
Ã¡tirÃ¡nyÃ-tottÃ¡k PÃ³lÃ¡ba. Ott dokkba kerÃ¼lt Ã©s teljesen Ã¡tÃ©pÃ-tettÃ©k. KicserÃ©ltÃ©k a tornyÃ¡t, motorjÃ¡t nagyobb
teljesÃ-tmÃ©nyqre alakÃ-tottÃ¡k Ã¡t, nÃ¶veltÃ©k a merÃ¼lQ tartÃ¡lyokat, hogy gyorsabban tudjon a vÃ-z alÃ¡ merÃ¼lni. a 8,8 c
es lÃ¶veget 30 qrmÃ©ret-hosszÃºsÃ¡gÃºra cserÃ©ltÃ©k, Ãºj szellQzQ-berendezÃ©st kapott, valamint szÃ-nÃ©t szÃ¼rkÃ©re fe
Ã¡t. A prÃ³bajÃ¡ratokat november vÃ©gÃ©n kezdtÃ©k meg. MiutÃ¡n fÃ©ny derÃ¼lt nÃ©hÃ¡ny Ãºjabb hiÃ¡nyossÃ¡gra, Ã-gy 191
tavaszÃ¡n Ãºjra dokkba kerÃ¼lt. MÃ¡rcius 24-Ã©n javÃ-tÃ¡sa utÃ¡ni prÃ³bajÃ¡raton Ã¶sszeÃ¼tkÃ¶zÃ¶tt a PRIMERO gQzÃ¶sse
Ã•gy ismÃ©t dokkba kerÃ¼lt. Ã•prilis 21-Ã©n a javÃ-tÃ¡sok befejezÃ©se utÃ¡n elindul Gjenovicba, ahol mÃ¡snap vet horgonyt.U
tengeralattjÃ¡rÃ³ Ã¡tÃ©pÃ-tÃ©se utÃ¡n 1917-ben

ElsQ bevetÃ©sÃ©re Ã¡prilis 24-Ã©n indult el a FÃ¶ldkÃ¶zi-tengerre. Ã•prilis 28-Ã¡n Sapienza-szigete elQtt elsÃ¼llyesztette a br
TEAKWOOD teherhajÃ³t, mÃ¡jus 3-Ã¡n, pedig az olasz ANTONIO SCIESA gQzÃ¶st sikerÃ¼lt vÃ-z alÃ¡ kÃ¼ldenie. Az
QrjÃ¡ratÃ¡rÃ³l mÃ¡jus 21-Ã©n tÃ©rt vissza a cattarÃ³i tÃ¡maszpontra.

JÃºnius 22 indult el az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³ a mÃ¡sodik fÃ¶ldkÃ¶zi-tengeri ÃºtjÃ¡ra. JÃºlius 4-Ã©n feltartÃ³ztatta a gÃ¶rÃ¶g

EPHUTPHIA vitorlÃ¡st, Ã©s a rakomÃ¡nyÃ¡t a tengerbe szÃ³ratta, majd elengedte. A nap folyamÃ¡n elsÃ¼llyesztette a gÃ¶rÃ¶g MARIONGA GOULANDRISZ gQzhajÃ³t. NÃ©gy nappal kÃ©sQbb megtorpedÃ³zott egy gQzÃ¶st, ami azonban nem sÃ¼llyedt el. A naszÃ¡d legÃ©nysÃ©gÃ©bQl 9 fQ megbetegedett, Ã-gy a tervezetnÃ©l hamarabb tÃ©rtek vissza Gjenovicba.

Augusztus 20-Ã¡n indult a tengeralattjÃ¡rÃ³ harmadik Ã°tjÃ¡ra a FÃ¶ldkÃ¶zi-tengerre. HÃ¡rom nappal kÃ©sQbb elsÃ¼llyesztette a francia CONSTANCE gQzÃ¶st, majd mÃ¡snap lQszert szÃ¡llÃ-tÃ³ brit KILWING gQzÃ¶st. 27-Ã©n a TITAN Ã©s a NARIN hajÃ³kat kÃ¼ldte a fenÃ©kre. KÃ©t nap mÃºlva az olasz MILAZZO gQzÃ¶st Ã©rte utol a vÃ©gzete. A hajÃ³ban tÃ¶bben megbetegedtek, Ã©s a szellQzQ berendezÃ©s is meghibÃ¡sodott, Ã-gy hazafelÃ© vettÃ©k Ã°tjukat. A tÃ¡maszponton szeptemb 1-Ã©n kÃ¶tÃ¶ttek ki. Â Ã•tÃ©pÃ-tÃ©sÂ utÃ¡n OktÃ³ber 15-Ã©n Ã°jra a FÃ¶ldkÃ¶zi-tengerre indult az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³. NÃ© kÃ©sQbb elsÃ¼llyesztett kÃ©t brit gQzÃ¶st, majd 29-Ã©n mÃ©g egyet a tengerfenÃ©kre kÃ¼ldÃ¶tt. TÃ¡maszpontjÃ¡ra novemb Ã©n Ã©rkezett meg, ahonnan PÃ³lÃ¡ba vezÃ©nylik javÃ-tÃ¡sra. parancsnokÃ¡t Trapp sorhajÃ³hadnagyot pedig tengeralattjÃ¡rÃ³ tisztkÃ©pzQnek nevezik ki. KÃ¶vetkezQ QrjÃ¡rata alatt 19-Ã©n U14 elsÃ¼llyesztette a GOOD HOPE Ã©s az ELISTON gQzÃ¶sÃ¶ket.

1918 oktÃ³ber 22-tQl MontenegrÃ³ elQtt QrkÃ¶dÃ¶tt. MiutÃ¡n a csÃ¡szÃ¡ri Ã©s kirÃ¡lyi haditengerÃ©szet egysÃ©geit Ã¡tadtÃ¡k megalakult Szerb HorvÃ¡t SzlovÃ©n Ã¡llamnak Ã©s annak zÃ¡szlajÃ¡t felhÃºztÃ¡k a MONARCH csatahajÃ³n november 1-Ã©n. ZÃ¡rszÃ³kÃ©nt Ã¶bÃ¶l bejÃ¡ratÃ¡ban feltqnt az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³, mÃ©g osztrÃ¡k magyar zÃ¡szlÃ³val Ã©s rÃ¡kÃ¶tÃ¶tt a MONARCH csatahajÃ³ra. Ezzel vÃ©get Ã©rt az OsztrÃ¡k-Magyar Monarchia haditengerÃ©szetÃ©nek tÃ¶rtÃ©nete.

1918. november 10-Ã©n a Szerb-HorvÃ¡t-SzlovÃ©n KirÃ¡lysÃ¡g az U 14 tengeralattjÃ¡rÃ³t Ã¡tadta a francia haditengerÃ©szetne ahol CURIE nÃ©ven ismÃ©t szolgÃ¡latba Ã¡llÃ-ttÃ¡k. 1928 mÃ¡rcius 29-Ã©n tÃ¶rÃ¶ltÃ©k a flottalistÃ¡rÃ³l, majd 1930-ban szÃ©tbontottÃ¡k.

Az elsQ vilÃ¡ghÃ¡borÃº alatt U 14 nÃ©ven 11 ellensÃ©ges hajÃ³t sÃ¼llyesztett el, Ã¶sszesen 44 595 BRT-val. Ezzel az eredmÃ©nnyel a csÃ¡szÃ¡ri Ã©s kirÃ¡lyi haditengerÃ©szet legeredmÃ©nyesebb tengeralattjÃ¡rÃ³ja volt.

IrodalomjegyzÃ©k:


- Bak JÃ³zsef et al: HadihajÃ³k; ZrÃ-nyi kiadÃ³ 1984.
- CsonkarÃ©ti KÃ¡roly: A ZENTA cirkÃ¡lÃ³val kezdQdÃ¶tt; MÃ³ra kiadÃ³ 1986.
- CsonkarÃ©ti KÃ¡roly: Az OsztrÃ¡k-Magyar Monarchia haditengerÃ©szete; Kossuth kiadÃ³ 2001.
- CsonkarÃ©ti KÃ¡roly: CsÃ¡szÃ¡ri Ã©s kirÃ¡lyi hadihajÃ³k; Hajja & Fiai kiadÃ³ 2002.
- Kiss Csaba: A CsÃ¡szÃ¡ri Ã©s KirÃ¡lyi flotta kÃ©zirat
- SÃ¡rhidai Gyula: Tengerek szÃ¼rke farkasai Petit Real KÃ¶nyvkiadÃ³, 2001
- www.hszk.bme.hu
- www.sweb.cz\FeldpostFeldpost
- http://www.kriegsmarine.at
- www.kuk-kriegsmarine.at
- www.stile.conventry.ac.uk/cbs/staff/beech/ahnavy
- www.naval-histiry.netwww.neuhaus-electronics.at
- http://www.hera.mni.fh-giessen.de